P9_TA(2021)0358

Preskúmanie makroekonomického legislatívneho rámca

Uznesenie Európskeho parlamentu z 8. júla 2021 o preskúmaní makroekonomického legislatívneho rámca v záujme lepšieho vplyvu na reálnu ekonomiku Európy a zvýšenej transparentnosti rozhodovania a demokratickej zodpovednosti (2020/2075(INI))

(2022/C 99/21)

Európsky parlament,

— so zreteľom na Zmluvu o založení Európskeho hospodárskeho spoločenstva podpísanú v Ríme v roku 1957,

— so zreteľom na článok 2 Zmluvy o Európskej únii,

— so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie (ZFEÚ), najmä na jej články 121, 122, 126 a 136 a jej Protokol č. 12,

— so zreteľom na svoje uznesenie z 20. októbra 2010 o finančnej, hospodárskej a sociálnej kríze: odporúčania týkajúce sa opatrení a iniciatív, ktoré treba prijať (správa v polovici obdobia), ([1]) a na svoje uznesenie zo 6. júla 2011 o finančnej, hospodárskej a sociálnej kríze: odporúčania týkajúce sa opatrení a iniciatív, ktoré treba prijať ([2]),

— so zreteľom na smernicu Rady 2011/85/EÚ z 8. novembra 2011 o požiadavkách na rozpočtové rámce členských štátov ([3]),

— so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1173/2011 zo 16. novembra 2011 o účinnom presadzovaní rozpočtového dohľadu v eurozóne ([4]),

— so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1174/2011 zo 16. novembra 2011 o opatreniach na presadzovanie vykonávania nápravy nadmernej makroekonomickej nerovnováhy v rámci eurozóny ([5]),

— so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1175/2011 zo 16. novembra 2011, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii ([6]),

— so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011 o prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh ([7]),

— so zreteľom na nariadenie Rady (EÚ) č. 1177/2011 z 8. novembra 2011, ktorým sa mení a dopĺňa nariadenie (ES) č. 1467/97 o urýchľovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku ([8]),

— so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 472/2013 z 21. mája 2013 o sprísnení hospodárskeho a rozpočtového dohľadu nad členskými štátmi v eurozóne, ktoré majú závažné ťažkosti v súvislosti so svojou finančnou stabilitou, alebo im takéto ťažkosti hrozia ([9]),

([1]) Ú. v. EÚ C 70 E, 8.3.2012, s. 19.
([2]) Ú. v. EÚ C 33 E, 5.2.2013, s. 140.
([3]) Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 41.
([4]) Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 1.
([5]) Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 8.
([6]) Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 12.
([7]) Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25.
([8]) Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 33.
([9]) Ú. v. EÚ L 140, 27.5.2013, s. 1.

Štvrtok 8. júla 2021

— so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 473/2013 z 21. mája 2013 o spoločných ustanoveniach o monitorovaní a posudzovaní návrhov rozpočtových plánov a zabezpečení nápravy nadmerného deficitu členských štátov v eurozóne ([10]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 24. júna 2015 o preskúmaní rámca správy hospodárskych záležitostí: zhodnotenie situácie a výzvy ([11]),

— so zreteľom na oznámenie Komisie z 10. februára 2015 s názvom Optimálne využívanie flexibility v rámci existujúcich pravidiel Paktu stability a rastu (COM(2015)0012/2),

— so zreteľom na správu štyroch predsedov z 5. decembra 2012 s názvom Smerom k skutočnej hospodárskej a menovej únii, správu piatich predsedov z 22. júna 2015 o dobudovaní hospodárskej a menovej únie v Európe, na bielu knihu Komisie z 1. marca 2017 o budúcnosti Európy a na diskusný dokument Komisie z 31. mája 2017 o prehĺbení hospodárskej a menovej únie,

— so zreteľom na osobitnú správu Európskeho dvora audítorov č. 03/2018 s názvom Audit postupu pri makroekonomickej nerovnováhe (PMN),

— so zreteľom na oznámenie Komisie z 11. decembra 2019 o Európskom ekologickom dohovore (COM(2019)0640),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 15. januára 2020 o európskom ekologickom dohovore ([12]),

— so zreteľom na oznámenie Komisie z 5. februára 2020 s názvom Preskúmanie správy hospodárskych záležitostí (COM(2020)0055),

— so zreteľom na oznámenie Komisie z 13. marca 2020 s názvom Koordinovaná hospodárska reakcia na vypuknutie nákazy COVID-19 (COM(2020)0112),

— so zreteľom na oznámenie Komisie z 20. marca 2020 o aktivácii všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu (COM(2020)0123),

— so zreteľom na oznámenie Komisie z 27. mája 2020 s názvom Správny čas pre Európu: náprava škôd a príprava budúcnosti pre ďalšie generácie (COM(2020)0456),

— so zreteľom na oznámenie Komisie z 27. mája 2020 s názvom Rozpočet EÚ umožňujúci realizáciu plánu obnovy Európy (COM(2020)0442),

— so zreteľom na návrh Komisie z 28. mája 2020 na nariadenie Rady, ktorým sa zriaďuje Nástroj Európskej únie na obnovu s cieľom podporiť obnovu po pandémii COVID-19 (COM(2020)0441),

— so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2020/852 z 18. júna 2020 o vytvorení rámca na uľahčenie udržateľných investícií a o zmene nariadenia (EÚ) 2019/2088 ([13]),

— so zreteľom na osobitnú správu Európskeho dvora audítorov č. 16/2020 s názvom Európsky semester – odporúčania pre jednotlivé krajiny riešia dôležité problémy, ich vykonávanie je však potrebné zlepšiť,

— so zreteľom na posúdenie fiškálnych pravidiel EÚ Európskou fiškálnou radou (EFB) so zameraním na balík šiestich legislatívnych aktov a balík dvoch legislatívnych aktov z 11. septembra 2019, na výročnú správu EFB z 29. októbra 2019, na vyhlásenie EFB z 24. marca 2020 o ochorení COVID-19, na posúdenie EFB z 1. júla 2020 týkajúce sa zámerov fiškálnej politiky vhodných pre eurozónu v roku 2021 a na výročnú správu EFB za rok 2020 z 20. októbra 2020,

([10]) Ú. v. EÚ L 140, 27.5.2013, s. 11.
([11]) Ú. v. EÚ C 407, 4.11.2016, s. 86.
([12]) Prijaté texty, P9_TA(2020)0005.
([13]) Ú. v. EÚ L 198, 22.6.2020, s. 13.

— so zreteľom na závery Európskej rady z 11. decembra 2020 o VFR a Nástroji Európskej únie na obnovu, ochorení COVID-19, zmene klímy, bezpečnosti a vonkajších vzťahoch,

— so zreteľom na Medziinštitucionálnu dohodu zo 16. decembra 2020 o rozpočtovej disciplíne, spolupráci v rozpočtových záležitostiach a správnom finančnom riadení, ako aj o nových vlastných zdrojoch vrátane plánu na zavedenie nových vlastných zdrojov ([14]),

— so zreteľom na svoje uznesenie zo 17. apríla 2020 o koordinovanom postupe EÚ v boji proti pandémii COVID-19 a jej dôsledkom ([15]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 15. mája 2020 o novom viacročnom finančnom rámci, vlastných zdrojoch a pláne obnovy ([16]),

— so zreteľom na nariadenie Rady (EÚ) 2020/672 z 19. mája 2020 o zriadení európskeho nástroja dočasnej podpory na zmiernenie rizík nezamestnanosti v núdzovej situácii (SURE) v dôsledku výskytu ochorenia COVID-19 ([17]),

— so zreteľom na závery Európskej rady z 21. júla 2020,

— so zreteľom na svoje uznesenie z 23. júla 2020 o záveroch z mimoriadneho zasadnutia Európskej rady 17. až 21. júla 2020 ([18]),

— so zreteľom na ročnú stratégiu udržateľného rastu na rok 2021 Komisie zo 17. septembra 2020 (COM(2020)0575),

— so zreteľom na svoju pozíciu zo 16. septembra 2020 k návrhu rozhodnutia Rady o systéme vlastných zdrojov Európskej únie ([19]),

— so zreteľom na svoje uznesenie z 13. novembra 2020 o investičnom pláne pre udržateľnú Európu – financovanie zelenej dohody ([20]),

— so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti ([21]),

— so zreteľom na európsku hospodársku prognózu Komisie: zima 2021 (inštitucionálny dokument 144) z februára 2021,

— so zreteľom na oznámenie Komisie z 3. marca 2021 s názvom Rok od vypuknutia pandémie COVID-19: reakcia fiškálnej politiky (COM(2021)0105),

— so zreteľom na oznámenie Komisie z 5. februára 2020 s názvom Preskúmanie správy hospodárskych záležitostí – Správa o uplatňovaní nariadení (EÚ) č. 1173/2011, 1174/2011, 1175/2011, 1176/2011, 1177/2011, 472/2013 a 473/2013 a o vhodnosti smernice Rady 2011/85/EÚ (COM(2020)0055),

— so zreteľom na európsku hospodársku prognózu Komisie: jar 2021 (inštitucionálny dokument 149) z mája 2021,

— so zreteľom na oznámenie Komisie z 2. júna 2021 s názvom Koordinácia hospodárskych politík v roku 2021: prekonanie pandémie COVID-19, podpora obnovy a modernizácia nášho hospodárstva (COM(2021)0500),

— so zreteľom na správu Výboru pre hospodárske a menové veci a stanovisko Výboru pre ústavné veci (A9-0212/2021),

— so zreteľom na článok 54 rokovacieho poriadku,

([14]) Ú. v. EÚ L 433 I, 22.12.2020, s. 28.
([15]) Prijaté texty, P9_TA(2020)0054.
([16]) Prijaté texty, P9_TA(2020)0124.
([17]) Ú. v. EÚ L 159, 20.5.2020, s. 1.
([18]) Prijaté texty, P9_TA(2020)0206.
([19]) Prijaté texty, P9_TA(2020)0220.
([20]) Prijaté texty, P9_TA(2020)0305.
([21]) Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17.

Štvrtok 8. júla 2021

A. keďže rámec správy hospodárskych záležitostí prešiel za posledných 30 rokov viacerými zmenami s cieľom vyriešiť nedostatky v jeho koncepcii a vykonávaní a prispôsobiť ho novým hospodárskym výzvam;

B. keďže súčasný rámec riadenia vykazuje koncepčné a praktické nedostatky, ktorých dôsledkom sú príliš zložité právne predpisy, ich nedostatočné presadzovanie, chýbajúca zodpovednosť a absencia motivácie vykonávať symetrické proticyklické politiky; keďže súčasný rámec nedokázal znížiť rozdiely medzi jednotlivými členskými štátmi ani chrániť či stimulovať verejné investície podporujúce rast;

C. keďže po globálnej finančnej kríze boli po sebe nasledujúce reformy hospodárskej a menovej únie zamerané na znižovanie rizika, avšak nezaviedli sa prvky na jeho rozloženie;

D. keďže členské štáty neprevzali dostatočnú zodpovednosť za programy makroekonomických úprav a v štátoch, ktoré ich zaviedli, narušili tieto programy sociálnu štruktúru;

E. keďže v roku 2015 prijala Komisia usmernenia k najlepšiemu využívaniu flexibility v pravidlách Paktu stability a rastu s cieľom posilniť prepojenie medzi štrukturálnymi reformami, investíciami a fiškálnou zodpovednosťou;

F. keďže Európska únia čelí mnohonásobným dlhodobým výzvam: kríze v oblasti verejného zdravia, klimatickej kríze a nedostatku investícií do verejnej infraštruktúry, čo ďalej posilňuje sociálno-ekonomické nerovnosti;

G. keďže výzva dvojakej transformácie si vyžaduje dodatočné verejné investície, ktoré sú však v súčasnom rozpočtovom rámci obmedzované; keďže investície vo verejnom i súkromnom sektore boli už aj pred krízou nedostatočné, a to aj napriek historicky nízkym úrokovým sadzbám;

H. keďže hrubé verejné investície boli v nadväznosti na finančnú krízu a krízu štátneho dlhu výrazne zoškrtané a v mnohých členských štátoch sú čisté verejné investície dokonca záporné, čo znamená, že súčasný rozpočtový rámec vedie k príliš recesívnym konsolidačným opatreniam a podporuje pokles verejných investícií počas období konsolidácie verejných financií;

I. keďže existujú významné medzery vo financovaní investícií, na ktoré by sa bolo treba zamerať: chýba 470 miliárd EUR ročne do roku 2030 na splnenie environmentálnych cieľov EÚ ([22]), 142 miliárd EUR ročne na sociálnu infraštruktúru, ako sú nemocnice alebo školy ([23]), a 190 miliárd EUR ročne na stabilizáciu objemu verejného kapitálu ([24]);

J. keďže výšky verejného dlhu boli na začiatku pandémie vysoké a keďže nebývalá hospodárska recesia, bezprecedentné vnútroštátne fiškálne opatrenia prijaté v reakcii na pandémiu a potreba podporovať udržateľnú a inkluzívnu obnovu budú mať vplyv na verejné financie a vytlačia pomer dlhu k HDP v EÚ na nové maximum nad 100 % HDP;

K. keďže environmentálna ([25]) a sociálna udržateľnosť sú prepojené s rizikami ohrozujúcimi dlhodobú fiškálnu udržateľnosť;

L. keďže pandémia spôsobuje bezprecedentné vonkajšie otrasy s veľkými asymetrickými vplyvmi, má negatívny vplyv na hospodársku prognózu EÚ a zväčšuje rozdiely medzi členskými štátmi;

([22]) Komisia, SWD(2020)0098 – Určenie potrieb obnovy Európy, 27.5.2020, s. 14 – 16.

([23]) Tento odhad sa vzťahuje len na zdravotnú a dlhodobú starostlivosť (70 miliárd EUR), vzdelávanie a celoživotné vzdelávanie (15 miliárd EUR) a cenovo dostupné bývanie (57 miliárd EUR). Zdroj: Fransen, L., Bufalo, G., Reviglio, E., *Boosting Investment in Social Infrastructure in Europe – Report of the High-Level Task Force on Financing Social Infrastructure in Europe*, 2018, s 116.

([24]) Komisia, SWD(2020)0098 – Určenie potrieb obnovy Európy, 27.5.2020, s. 18 – 20.

([25]) Extrémne katastrofy zvyknú znižovať hospodársku produkciu (Botzen, Deschenes a Sanders, 2019); MMF predpovedá, že veľké katastrofy súvisiace s počasím by mohli mať negatívny vplyv na reálny HDP na obyvateľa a krajiny, ktoré sú lepšie vybavené, aby mohli čeliť veľkým prírodným katastrofám, by mohli ich dôsledky ľahšie znášať.

M. keďže pandémia prehĺbila existujúce nerovnosti a chudobu a preukázala význam európskeho sociálneho modelu a jeho záchranných sociálnych sietí;

N. keďže ekonomické prognózy v Európe ([26]), ([27]) naznačujú, že obnova je viacrýchlostná, neúplná a nerovnomerná; keďže očkovanie sa zrýchľuje, avšak existujú značné riziká rozdielov a prehlbovania nerovností medzi krajinami, odvetviami a segmentmi spoločnosti, najmä medzi mladými pracovníkmi, ženami a pracovníkmi s nízkou kvalifikáciou;

O. keďže aj naďalej existuje dlhodobé riziko poškodenia hospodárstiev niektorých členských štátov, ukončenie podpory by malo byť sprevádzané opatreniami na uľahčenie vytvárania pracovných miest a ich realokácie, a to využitím programov rekvalifikácie, v prípade potreby spolu s podporou príjmu;

P. keďže geopolitické riziká môžu mať vplyv na udržateľnosť štátneho dlhu;

Q. keďže diskrečná fiškálna podpora sa líšila veľkosťou a zložením v jednotlivých členských štátoch, pričom jednoznačne pozitívna korelácia medzi fiškálnym priestorom a veľkosťou politickej reakcie viedla k asymetrickej reakcii, čo by mohlo zároveň viesť k riziku vytvorenia nerovnakých podmienok na vnútornom trhu a ďalej diferencovať rýchlosť obnovy;

R. keďže reakcia EÚ na krízu ([28]) posilnila hospodársku a menovú úniu a zatiaľ sa jej darí vytvárať dôveru a optimizmus, a tým zmierňovať volatilitu finančných trhov; v tejto súvislosti zdôrazňuje význam emisie dlhopisov EÚ;

S. keďže v roku 2020 začala Komisia verejnú konzultáciu zameranú na preskúmanie účinnosti rámca správy hospodárskych záležitostí, ktorú však prerušila pandémia COVID-19;

1. vyzýva Komisiu, aby obnovila verejnú diskusiu o preskúmaní európskeho rámca správy hospodárskych záležitostí a aby ako výsledok preskúmania predložila komplexné, do budúcnosti zamerané legislatívne návrhy; poznamenáva, že preskúmanie rámca správy hospodárskych záležitostí bolo pozastavené v dôsledku pandémie;

Fiškálna politika zameraná na udržateľnú a inkluzívnu obnovu

2. víta aktiváciu všeobecnej únikovej doložky Paktu stability a rastu, ktorá je plne odôvodnená hospodárskymi a sociálnymi dôsledkami pandémie; poznamenáva, že všeobecná úniková doložka nepozastavuje postupy Paktu stability a rastu, a uznáva, že umožní Komisii a Rade prijať nevyhnutné opatrenia v oblasti koordinácie politík v rámci paktu s tým, že nebudú musieť dodržať rozpočtové požiadavky, ktoré by sa za normálnych okolností uplatňovali. zdôrazňuje, že všeobecná úniková doložka umožnila členským štátom prijať veľmi robustné opatrenia v oblasti výdavkov a príjmov s cieľom minimalizovať hospodársky a sociálny vplyv pandémie a že fiškálna podpora by sa mala ukončiť postupne, aby sa podporilo úsilie členských štátov dosiahnuť dlhodobé oživenie a posilniť hospodársku a sociálnu odolnosť; berie na vedomie určitú flexibilitu súčasného rámca správy hospodárskych záležitostí, pokiaľ ide o koordinovanú politickú reakciu na krízu spôsobenú ochorením COVID-19;

3. víta oznámenie Komisie z 3. marca 2021 s navrhovanými kritériami, pokiaľ ide o deaktiváciu alebo trvalú aktiváciu všeobecnej únikovej doložky; konštatuje, že by sa malo prihliadať na celkové posúdenie stavu hospodárstva na základe najmä kvantitatívnych kritérií; súhlasí s tým, že kľúčovým kritériom by bola úroveň hospodárskej činnosti v EÚ alebo eurozóne v porovnaní s predkrízovým stavom; v tejto súvislosti však zdôrazňuje, že dôležitý je vývoj zdravotnej, sociálnej a hospodárskej situácie v celej EÚ a v hospodárstve eurozóny; víta oznámenie Komisie o koordinácii hospodárskych politík, v ktorom sa uvádza, že všeobecná úniková doložka Paktu stability a rastu sa bude naďalej uplatňovať aj v roku 2022 a jej deaktivácia sa očakáva od roku 2023;

([26]) Hospodárske prognózy Komisie z jari 2021 ukazujú v roku 2020 pokles o 6,1 % HDP v EÚ a o 6,6 % HDP v eurozóne. K rastu HDP má v krátkodobom horizonte dôjsť len pomaly: v EÚ to má byť v roku 2021 4,2 % a v roku 2022 4,4 % a v eurozóne 4,3 % v roku 2021 a 4,4 % v roku 2022.

([27]) Svetový hospodársky výhľad: Managing Divergent Recoveries (Riadenie odlišných spôsobov obnovy), MMF (apríl 2021)

([28]) Najmä prostredníctvom balíka na podporu obnovy a nástroja SURE.

Štvrtok 8. júla 2021

4. domnieva sa, že k preskúmaniu rámca správy hospodárskych záležitostí dôjde za náročných okolností: pri nízkych úrokových sadzbách, bezprecedentnom dlhovom zaťažení z minulosti a v kontexte rozsiahleho fiškálneho balíka na podporu obnovy, ktorý pozostáva z grantov a úverov financovaných z dlhu EÚ;

5. zastáva názor, že je nevyhnutné preskúmať rámec správy hospodárskych záležitostí EÚ; súhlasí s Európskou fiškálnou radou (EFB), že je dôležité vytýčiť jasnú cestu k revidovanému fiškálnemu rámcu, pokiaľ možno ešte pred deaktiváciou všeobecnej únikovej doložky;

6. uvedomuje si, že po deaktivácii všeobecnej únikovej doložky bude ťažšie začať s preskúmaním a vyvolá to väčšie nezhody a spory; domnieva sa preto, že o preskúmaní rámca správy hospodárskych záležitostí treba uvažovať pred prípadným návratom k fiškálnym pravidlám;

7. poznamenáva, že v súčasnej situácii by vykonávanie aktuálneho fiškálneho rámca, najmä postupov úprav, viedlo k veľmi rýchlemu znižovaniu dlhu, čo by mohlo narušiť proces obnovy hospodárstiev a potenciálne oslabiť úsilie členských štátov dodržiavať pravidlá;

8. vyzýva Komisiu, aby členským štátom počas obdobia aktivácie všeobecnej únikovej doložky poskytla jasné usmernenia pre fiškálnu politiku o tom, ako dosiahnuť obozretné strednodobé fiškálne pozície a zabezpečiť v strednodobom horizonte udržateľnosť verejných financií; po deaktivácii všeobecnej únikovej doložky a dokým nebude zavedený revidovaný rámec žiada v súlade s konkrétnymi potrebami jednotlivých krajín využiť všetky existujúce možnosti flexibility súčasného rámca správy hospodárskych záležitostí, ako je tzv. ustanovenie o nezvyčajnej udalosti, s cieľom zabrániť predčasnej konsolidácii verejných financií a obmedziť riziká dlhodobého poškodenia hospodárstiev;

9. domnieva sa, že hospodárske ukazovatele a postupy úprav treba zavádzať opatrne, a preto žiada revíziu príručky a kódexu správania Paktu stability a rastu; zdôrazňuje, že fiškálne usmernenia by sa mali vyhýbať procyklickým tendenciám, podporovať vzostupnú konvergenciu, posilňovať udržateľný, inkluzívny, zelený a digitálny rast tým, že budú prispievať k Európskej zelenej dohode a k vykonávaniu Európskeho piliera sociálnych práv, zohľadňovať rozdielnu situáciu v jednotlivých členských štátoch a bojovať proti makroekonomickým nerovnováham;

10. domnieva sa, že úvery Nástroja Európskej únie na obnovu (NGEU) by sa mali zaznamenávať ako verejný dlh; vyzýva Komisiu, aby v aktualizáciách vykonávacích usmernení Paktu stability a rastu v súvislosti s oznámením Komisie o flexibilite zabezpečila, aby sa k výdavkom financovaným z úverov NGEU pristupovalo rovnako ako k Európskemu fondu pre strategické investície (EFSI);

11. požaduje, aby sa pokračovalo v expanzívnych zámeroch fiškálnej politiky tak dlho, ako to bude potrebné na podporu obnovy po pandémii ochorenia COVID-19 a zmien vedúcich k ekologizácii, digitalizácii, a prehlbovaniu inkluzivity hospodárstiev, pričom treba zároveň v strednodobom horizonte zabezpečiť udržateľnosť verejných financií; varuje pred predčasným zastavením podpory a súhlasí s odporúčaním Komisie, že fiškálna politika by mala byť aj naďalej aktívna a mala by sa v prípade potreby prispôsobovať zmenám situácie; domnieva sa, že opatrenia fiškálnej podpory by mali byť s postupnou obnovou cielenejšie; podporuje politiky, ktoré sú prispôsobené štádiu pandémie, ceste k obnove hospodárstva a individuálnej situácii krajín;

12. vyzýva Komisiu, aby zaistila, aby členské štáty vypracovali dôveryhodné stratégie ukončenia opatrení súvisiacich s krízou bez toho, aby sa zabránilo budúcim fiškálnym trajektóriám;

13. berie na vedomie riziká dlhodobých škôd v oblasti akumulácie kapitálu a na trhu práce v dôsledku pandémie, ktoré by mohli brzdiť hospodárstvo; podčiarkuje, že obnova bude pravdepodobne aj naďalej nerovnomerná a že fiškálnou politikou by sa mali zmierniť trvalé následky a znížiť nerovnosti podporou tých segmentov hospodárstva a spoločnosti, ktoré sú viac ohrozené divergenciou;

14. vyzýva členské štáty, aby začlenili kvalitnú fiškálnu podporu do dôveryhodných strednodobých rámcov a vypracovali robustné plány strednodobej fiškálnej politiky s cieľom zabezpečiť, aby sa v prípade potreby expanzívnych fiškálnych opatrení, tieto podporili opatreniami podporujúcimi rast a inkluzivitu, a zaistiť anticyklickú úlohu fiškálnej politiky, pričom treba zohľadniť, že núdzové opatrenia fiškálnej politiky sú dočasné, obmedzené a zamerané na zabezpečenie strednodobej

udržateľnosti verejných financií; vyzýva členské štáty, aby podľa potreby monitorovali fiškálne riziká, najmä podmienené záväzky; pripomína, že je stále dôležitejšie monitorovať fiškálne riziká súvisiace s udržateľnosťou; konštatuje, že takéto dobré postupy riadenia verejných financií by zlepšili transparentnosť a zodpovednosť;

15. víta okamžitú a koordinovanú reakciu inštitúcií Únie a členských štátov v oblasti hospodárskej politiky zameranú na zamedzenie prudkému nárastu platobnej neschopnosti podnikov a nezamestnanosti; odporúča, aby sa všeobecnejšia podpora postupne nahradila cielenejšími systémami s cieľom znížiť riziko šokov pre podniky a trvalých následkov; odporúča zamerať verejnú podporu len na podniky životaschopné z dlhodobého hľadiska so zreteľom na zelenú a digitálnu agendu EÚ;

16. konštatuje, že v zámeroch fiškálnej politiky na úrovni členských štátov, ako aj v makroekonomickom rámci sa presadzovali často procyklické fiškálne politiky, a to rovnako v dobrých časoch, keď sa v určitých obdobiach nevytvárali dostatočné rezervy, ako aj v zlých časoch, keď sa nedostatočne využíval fiškálny priestor; ďalej konštatuje, že existovala pozitívna korelácia medzi členskými štátmi, ktoré mali fiškálny priestor, a ich schopnosťou mobilizovať balíky fiškálnych stimulov omnoho rýchlejšie a bez súvisiacich nákladov na prijaté úvery a pôžičky, čo pomohlo zmierniť negatívne sociálno-ekonomické dôsledky pandémie;

17. podčiarkuje význam fiškálnych politík, ktoré by mali zaistiť, aby boli členské štáty schopné na jednej strane dosiahnuť udržateľnú, ekologickú, digitálnu a inkluzívnu obnovu a na druhej strane zabezpečiť udržateľné fiškálne politiky a dlhodobú udržateľnosť verejného dlhu;

18. domnieva sa, že spoločná európska fiškálna reakcia (NGEU) má zásadný význam pre oživenie hospodárstva; žiada rýchle a účinné využívanie zdrojov z NGEU a zároveň plné dodržiavanie dohodnutých kritérií, čo bude zohrávať dôležitú úlohu pri podpore udržateľnej a inkluzívnej obnovy hospodárstva a oživení produktivity a investícií v celej EÚ;

Preskúmanie makroekonomického legislatívneho rámca

19. podčiarkuje prirodzenú interakciu menových a fiškálnych politík pri plnom rešpektovaní mandátu ECB, jej nezávislosti a ochrany jej demokratickej legitimity; berie na vedomie úspechy, pokiaľ ide o riadne a zodpovedné navrhovanie oboch politík, ktoré pomáhajú podľa požiadaviek podporovať hospodárstva po pandémii ochorenia COVID-19 – v prípade menovej politiky zachovaním priaznivých podmienok financovania a v prípade fiškálnej politiky podporou podnikov, pracovníkov a ľudí, čo svedčí o tom, že tieto politiky sú pripravené na riešenie tejto krízy; domnieva sa, že treba zabrániť aj predčasnému ukončeniu fiškálnej politiky, aby sa nezmarili stimuly programu obnovy;

20. zdôrazňuje, že menová politika nesie v posledných rokoch a počas kríz hlavné bremeno stabilizácie; konštatuje, že kríza spôsobená pandémiou ukázala, že stabilizáciu nemožno dosiahnuť samotnou menovou politikou a že významnejšiu úlohu by mala zohrávať fiškálna politika; zatiaľ čo súčasné menové podmienky sú ústretové a podporujú oživenie hospodárstva zasiahnutého krízou, varuje pred prílišným spoliehaním sa na akomodačnú menovú politiku a na extrémne nízke náklady verejného dlhu;

21. zdôrazňuje, že vnútroštátne fiškálne politiky budú mať spolu s politikami Únie dôležitú úlohu pri plnení záväzkov a úloh Európskej únie v celosvetovom boji proti zmene klímy;

22. upozorňuje na štrukturálne faktory ako starnutie obyvateľstva, rastúce úspory, nízku infláciu, investičné tendencie a spomalenie produktivity, ktoré by mohli udržať reálne úrokové sadzby v strednodobom až dlhodobom horizonte na nízkej úrovni; domnieva sa, že makroekonomické politiky by mali byť zamerané na odstránenie rizikových faktorov dlhodobej stagnácie, a to realizáciou vyvážených a sociálne spravodlivých reforiem na podporu udržateľného rastu a produktivity; pripomína, že dlhodobú stagnáciu charakterizuje okrem iného úbytok pracovných síl, nízky dopyt, nadmerné úspory a nízke investície;

23. zdôrazňuje, že sa treba pripraviť na menej pozitívne scenáre; konštatuje, že šok spôsobený pandémiou COVID-19 viedol k zvyšovaniu úspor a oddialeniu niektorých investičných rozhodnutí; konštatuje, že po zmiernení obmedzení a oživení hospodárstva by sa úrokové sadzby mohli zvýšiť v dôsledku vyšších inflačných očakávaní; podčiarkuje význam podpory verejných a súkromných investícií s cieľom uvoľniť dodatočný kapitál, najmä v kontexte obnovy hospodárstva EÚ;

zdôrazňuje, že pre rast je dôležitá nielen výška investícií, ale aj ich štruktúra, kvalita a vykonávanie investičných programov; konštatuje, že počas poslednej krízy došlo k značnému úbytku investícií, a zdôrazňuje význam hospodárskeho oživenia pre zvýšenie ziskovosti investícií;

24. považuje riadny a dôveryhodný rámec správy hospodárskych záležitostí za nevyhnutnú podmienku toho, aby sa udržateľnými fiškálnymi politikami a trajektóriami vývoja dlhu a deficitu zabezpečilo dôveryhodné znižovanie dlhu, a to podporou dlhodobého udržateľného a inkluzívneho rastu a zároveň zaistením priaznivých podmienok financovania, najmä z dlhodobého hľadiska; ďalej sa domnieva, že rámec by mal zahŕňať prvky s cieľom vyhýbať sa procyklickým politikám a vytvárať dostatočné rezervy v priaznivom období, ktoré by v prípade potreby dokázali plniť krátkodobú makroekonomickú stabilizačnú funkciu a zabezpečiť lepšiu a transparentnú správu vecí verejných, ktorá by bola zase zárukou, aby hospodárstvo fungovalo pre ľudí;

Komplexná analýza udržateľnosti dlhovej služby

25. konštatuje, že úroveň verejného dlhu sa výrazne zvýšila a dosiahla takmer 102 % súhrnného pomeru dlhu k HDP eurozóny, pričom v rokoch 2021 a 2022 sa predpokladá jeho ďalší nárast, a že niektoré členské štáty už majú značné dlhy z minulosti; konštatuje, že od stanovenia maastrichtských kritérií sa situácia zmenila; zdôrazňuje preto, že rámec správy ekonomických záležitostí by sa mal preskúmať v kontexte súčasného hospodárskeho prostredia a mal by byť založený na faktoch a orientovaný na budúcnosť, pričom by mal vychádzať zo skúseností s existujúcim rámcom a byť v plnom súlade so zmluvami;

26. domnieva sa, že rámec správy hospodárskych záležitostí Únie sa musí preskúmať v záujme zjednodušenia pravidiel týkajúcich sa dlhov a zlepšenia možností jeho presadzovania a navrhnúť tak, aby podporoval dlhodobý hospodársky rast primeranými verejnými a súkromnými investíciami;

27. domnieva sa, že v súvislosti s revidovaným rámcom správy ekonomických záležitostí treba zvážiť, ako zabezpečiť špecifické tempo znižovania štátneho dlhu pre jednotlivé krajiny, aby sa zaručila dlhodobá udržateľnosť verejných financií a udržateľný a inkluzívny rast; žiada, aby sa v cieľoch v oblasti dlhov náležite odzrkadľovala nová hospodárska realita, ako aj výzvy špecifické pre jednotlivé krajiny;

28. domnieva sa, že európske bezpečné aktíva by zvýšili finančnú stabilitu, zlepšili transmisiu menovej politiky a prispeli by k posilneniu medzinárodnej úlohy eura;

29. uvedomuje si, že veľmi vysoké rozpočtové deficity v rokoch 2020 a 2021 a zníženie nominálneho HDP sa premietnu do pomeru dlhu k HDP;

30. uznáva, že nízke úrokové sadzby znižujú tlak na fiškálnu politiku tým, že sa znižujú náklady na obsluhu verejného dlhu; trvá na tom, že dôsledky nízkych úrokových sadzieb, prípadné zmeny prostredia úrokových sadzieb a eventuálne budúce opatrenia menovej politiky treba náležite zahrnúť do analýzy strednodobej udržateľnosti verejného dlhu; konštatuje, že sa môžu zvýšiť rizikové prirážky členských štátov, najmä v prípade krajín s vysokým alebo rastúcim dlhom, a že by to mohlo viesť k zvýšeniu tlaku na fiškálnu politiku, ako aj na hospodárstvo;

31. zdôrazňuje, že sa očakáva, že náklady na dlhovú službu zostanú v dohľadnej budúcnosti nízke vďaka tomu, že veľký podiel dlhového zaťaženia je krytý dlhodobou splatnosťou a v niektorých prípadoch dlhopismi s negatívnym výnosom, pričom primárne deficity môžu byť vyvážené priaznivými diferenciálmi v oblasti úrokov a rastu; zdôrazňuje, že súčasný pozitívny stav nákladov na dlhovú službu sa môže pomerne rýchlo zmeniť, zatiaľ čo dlhodobé znižovanie nahromadeného verejného dlhu si vyžaduje oveľa dlhší čas; domnieva sa, že výhodou nízkych nákladov na dlhovú službu je to, že sú príležitosťou na udržanie vysokej úrovne dlhu a jej postupné znižovanie na udržateľnú úroveň, na podporu potenciálneho rastu a zvýšenie odolnosti hospodárstva;

32. upozorňuje na štrukturálne problémy, ktoré spôsobujú asymetriu, pokiaľ ide o mieru rastu v jednotlivých členských štátoch; domnieva sa, že rast nie je jediným cieľom, keďže zavedenie hospodárstva, ktoré pracuje v prospech ľudí, a splnenie cieľov Zelenej dohody a Parížskej dohody si vyžaduje cielenú politickú podporu vrátane fiškálneho úsilia;

33. okrem reforiem pripomína význam politík na podporu rastu a udržateľných a súkromných verejných investícií zameraných na zvýšenie rastového potenciálu a dosiahnutie cieľov EÚ v oblasti zelenej a digitálnej transformácie, ako aj na zvýšenie rastového potenciálu, konkurencieschopnosti a produktivity a podporu jednotného trhu; opätovne zdôrazňuje, že investície a výdavky orientované na budúcnosť majú pozitívny vplyv na strednodobú až dlhodobú udržateľnosť dlhovej služby; vyzýva členské štáty, aby realizovali udržateľné fiškálne politiky a zároveň zachovali verejné investície na podporu rastu financované z vnútroštátnych zdrojov;

34. vyzýva Komisiu, aby vykonala komplexnú a transparentnú analýzu udržateľnosti verejnej dlhovej služby s cieľom podporiť rozhodnutie tvorcov politík o stanovení náležitého, zrozumiteľného a transparentného postupu úprav pre jednotlivé krajiny; vyzdvihuje využívanie inovačných nástrojov a techník, napríklad záťažových testov a stochastických analýz, s cieľom lepšie zohľadniť riziká pre dynamiku verejného dlhu, ako sú diferenciály medzi úrokmi a rastom, zloženie dlhu, demografia a zmena klímy, ako aj kvalitu verejných výdavkov;

Rámec koordinácie fiškálnej politiky EÚ

35. vyzýva Komisiu, aby sa v preskúmaní zamerala na úlohu fiškálnej politiky v európskom hospodárstve a vyriešila nedostatky, ktoré už boli zistené vo fiškálnom rámci EÚ pred vypuknutím epidémie ([29]), a aby sa rovnako zamerala na následky pandémie;

36. vyzýva Komisiu, aby posúdila, ako presadzovať fiškálnu udržateľnosť a proticyklické pravidlá, a aby zvážila zjednodušenie rámca a posilnenie svojej autonómie pri presadzovaní pravidiel v prostredí rámca, v ktorom sa lepšie vyvodzuje zodpovednosť; okrem toho požaduje mechanizmy flexibility, ktoré budú správne vymedzené a transparentne iniciované v prípadoch, keď je takáto flexibilita odôvodnená dosiahnutím väčšej účinnosti a dôveryhodnosti; vyzdvihuje dôležitosť rámca, ktorý zabezpečuje koordináciu fiškálnej politiky, zohľadňuje zmeny v hospodárstve a v podmienkach financovania a zohľadňuje osobitosti a politické ciele členských štátov; okrem toho sa domnieva, že rámec EÚ pre koordináciu fiškálnych politík by mal umožniť podporu dlhodobého udržateľného a inkluzívneho rastu EÚ a zároveň by si mal udržať záruky proti riziku ohrozujúcemu udržateľnosť dlhovej služby;

37. berie na vedomie návrh Európskej fiškálnej rady, aby sa fiškálny rámec EÚ opätovne vystaval na troch zásadách: i) dlhová kotva – t. j. cieľ pomeru dlhu k HDP a klesajúca krivka postupu úprav v smere k tomuto cieľu špecifická pre konkrétnu krajinu, ii) jediný ukazovateľ fiškálnej výkonnosti – t. j. výdavkové pravidlo pre krajiny s dlhom prekračujúcim cieľ pomeru dlhu k HDP a iii) všeobecná úniková doložka podložená stanoviskom na základe nezávislej analýzy a poradenstva;

38. poukazuje na potrebu realistického a transparentne stanoveného postupu úprav dlhu pre konkrétne krajiny, ktorý umožní lepšie zohľadniť reálnu situáciu krajín, ako aj mieru udržateľnosti dlhovej služby členských štátov;

39. domnieva sa, že v súlade s návrhom Európskej fiškálnej rady možno potrebu transparentnejších a stabilnejších fiškálnych pravidiel v EÚ splniť výdavkovým pravidlom so stropom ([30]) pre nominálne verejné výdavky, ak verejný dlh krajiny prekročí určitú prahovú hodnotu; domnieva sa, že miera zvyšovania výdavkového stropu by závisela od očakávaného rastu potenciálneho HDP, očakávanej inflácie a vzdialenosti od dlhovej kotvy; konštatuje, že náklady na dlhovú službu a vyplácanie dávok v nezamestnanosti (pri nezmenených sadzbách) sú vylúčené a rast výdavkov je upravený o vplyv diskrečných zmien vo verejných príjmoch (t. j. priamych a nepriamych daňových sadzbách);

([29]) Európska fiškálna rada (2018), výročná správa za rok 2018, september, EFR a Európska fiškálna rada (2020), výročná správa za rok 2020, september.

([30]) Strop zafixovaný na 3 – 5 rokov, ktorý by závisel od očakávaného rastu potenciálneho HDP, očakávanej inflácie a vzdialenosti od dlhovej kotvy;

Štvrtok 8. júla 2021

40. poznamenáva, že individuálne postupy pre konkrétne členské štáty, za ktoré tieto prevezmú zodpovednosť, posilnia dôveryhodnosť a zlepšia dodržiavanie pravidiel členskými štátmi; ďalej konštatuje, že postup pre jednotlivé krajiny by mal byť výsledkom transparentnej a komplexnej hospodárskej analýzy a diskusie medzi členskými štátmi a Európskou komisiou ako súčasť európskeho semestra, v rámci ktorého by sa vždy v prípade potreby mohli vykonať konzultácie s Európskou fiškálnou radou a nezávislými fiškálnymi inštitúciami členských štátov;

41. podčiarkuje, že výdavkové pravidlá obsahujú postupy zabezpečujúce automatickú stabilizáciu ([31]); konštatuje, že výdavkové pravidlá preukázali, že sú účinnejšie pri obmedzovaní procyklických tendencií fiškálnej politiky ([32]); vzhľadom na rastúcu neistotu vyzdvihuje význam automatických stabilizátorov; ďalej berie na vedomie odporúčanie Európskej fiškálnej rady zriadiť kompenzačný účet, na ktorom by sa akumulovali odchýlky od plánovaného rastu čistých primárnych výdavkov;

42. poukazuje na to, že základné ukazovatele rámca správy hospodárskych záležitostí sa musia dať ľahko sledovať a kontrolovať politickými činiteľmi v záujme väčšej transparentnosti a zrozumiteľnosti pre tvorcov politík i verejnosť; konštatuje, že koncepcie, ako je analýza produkčnej medzery, nespĺňajú tieto kritériá; zdôrazňuje, že v období po kríze bude neistota v súvislosti s produkčnou medzerou ešte väčšia ako v minulosti; tvrdí, že hoci rast potenciálneho HDP nie je pozorovateľný a musí sa odhadnúť, v porovnaní s produkčnou medzerou je menej pravdepodobné, že sa bude musieť upravovať;

43. navrhuje v súlade s Európskou fiškálnou radou, aby Komisia v prípade nepredvídateľného hospodárskeho vývoja odporučila všeobecnú únikovú doložku, o ktorej by rozhodla Rada; doložka by sa mohla opierať o stanovisko vychádzajúce z nezávislej a správne vymedzenej ekonomickej analýzy, čo by bolo zárukou jednoduchosti a zároveň by sa zachovala možnosť prijímať opatrenia v prípade nepredvídateľných okolností; zdôrazňuje však, že v prípade zapojenia nezávislého orgánu treba bližšie objasniť jeho zloženie, aby sa zaistila objektivita pri posudzovaní pravidiel, čím by sa zabezpečila jeho nezávislosť a tiež to, aby v procese nedošlo k zdržaniam;

44. podčiarkuje, že keď sa verejné financie dostanú pod tlak, zvyknú sa znižovať verejné investície; konštatuje, že súčasné hospodárske, sociálne a environmentálne výzvy v EÚ si vyžadujú cielené úsilie, najmä pokiaľ ide o sociálnu odolnosť, zmenu klímy a digitalizáciu; podčiarkuje dôležitosť rámca správy hospodárskych záležitostí EÚ, ktorý vládam umožňuje chrániť verejné investície bez toho, aby bola ohrozená udržateľnosť dlhu; zdôrazňuje, že treba vyvinúť väčšie úsilie na zlepšenie kvality verejných financií; žiada, aby sa v preskúmanom rámci kládol väčší dôraz na kvalitu verejného dlhu; zdôrazňuje, že kvalita verejných financií zlepšuje dlhodobú udržateľnosť dlhu príslušnej krajiny a posilňuje jej dlhodobý rastový potenciál;

45. upozorňuje na stanovisko Európskej fiškálnej rady, že niektoré jasne vymedzené výdavky, ktoré podporujú udržateľný rast, by mali byť boli vylúčené zo stropu pre rast čistých primárnych výdavkov;

46. zdôrazňuje, že verejné príjmy sú dôležitou súčasťou udržateľnosti verejných financií a ich stabilita môže pomôcť zabezpečiť dôveryhodnú stratégiu znižovania štátneho dlhu; vyzýva členské štáty, aby prijali opatrenia a zintenzívnili boj proti daňovým podvodom, vyhýbaniu sa daňovým povinnostiam a daňovým únikom, ako aj proti praniu špinavých peňazí; opakuje, že účinné opatrenia členských štátov v tejto oblasti vzbudzujú pocit dôvery v riadenie verejných financií; konštatuje, že treba zabezpečiť zodpovednú politiku v oblasti výdavkov, aby sa zabránilo tlaku na zvyšovanie daní;

47. konštatuje, že Európska fiškálna rada je silným zástancom zavedenia spoločnej fiškálnej kapacity na európskej úrovni, čím by sa vytvorila motivácia viac dodržiavať fiškálne pravidlá EÚ; ďalej konštatuje, že toto stanovisko zastávajú aj ďalšie inštitúcie ako MMF a ECB;

([31]) Posúdenie fiškálnych pravidiel EÚ so zameraním na balíky šiestich a dvoch legislatívnych aktov: „strop čistých“ primárnych výdavkov obsahuje funkciu automatickej stabilizácie: keď skutočné HDP rastie pomalšie v porovnaní s trendom rastu potenciálneho HDP, rast čistých primárnych výdavkov prekročí túto mieru rastu, zatiaľ čo stúpajúci pomer výdavkov k HDP pomôže stabilizovať hospodárstvo; naopak, keď skutočné HDP rastie v porovnaní s trendom rýchlejšie, čisté výdavky sa ako podiel na HDP znížia;

([32]) Manescu, C., Bova, E. *Effectiveness of national expenditure rules: Evidence from EU member states,* 2021

48. víta iniciatívy NGEU a SURE; zdôrazňuje, že nástroj NGEU je financovaný emisiou dlhopisov garantovaných rozpočtom EÚ; podčiarkuje, že emisiou dlhopisov EÚ ([33]) sa zabezpečí nová ponuka veľmi kvalitných európskych aktív; vyzýva Komisiu, aby plne využila potenciál balíka na podporu obnovy a nástroja SURE na zlepšenie konvergencie medzi členskými štátmi, podporu politík EÚ a zníženie zraniteľnosti EÚ voči hospodárskym otrasom; konštatuje, že súčasné nástroje NGEU a SURE boli navrhnuté tak, aby boli dočasné, a podčiarkuje dôležitosť transparentného plánu splácania dlhu vyplývajúceho z dlhopisov NGEU a SURE;

Sledovanie makroekonomických nerovnováh

49. upozorňuje na význam postupu pri makroekonomickej nerovnováhe pri odhaľovaní, prevencii a riešení makroekonomických nerovnováh v EÚ; berie na vedomie zistenia Európskeho dvora audítorov ([34]), že hoci je postup pri makroekonomickej nerovnováhe vo všeobecnosti dobre navrhnutý, jeho potenciál nebol plne využitý na to, aby sa dosiahla účinná prevencia a náprava nerovnováh; ďalej konštatuje, že klasifikácia členských štátov s nerovnováhami nie je dostatočne transparentná, verejnosť je nedostatočne informovaná o postupe a jeho dôsledkoch a odporúčania dostatočne nevyzývajú na prijatie politických opatrení v záujme riešenia týchto nerovnováh, najmä v eurozóne;

50. požaduje účinnejšie využívanie správy o mechanizme varovania (SMV), pričom berie na vedomie najnovšiu technickú revíziu hodnotiacej tabuľky v rámci PMN, ktorú vykonala Komisia, a víta podrobnú a komplexnú analýzu, z ktorej správa vychádza; trvá na tom, že hodnotiaca tabuľka v rámci postupu pri makroekonomickej nerovnováhe sa musí zjednodušiť a zamerať na zmysluplné ukazovatele a prahové hodnoty, ktoré zrozumiteľnejšie vymedzujú nerovnováhy v eurozóne, musí byť transparentná a založená na údajoch; pripomína, že odporúčania pre jednotlivé krajiny sú výhľadovými usmerneniami určenými členským štátom; domnieva sa, že treba dosiahnuť väčší súlad so zjednodušenými odporúčaniami a že odporúčania pre jednotlivé krajiny týkajúce sa PMN by sa mali zamerať na politické opatrenia, ktoré môžu mať priamy vplyv na nerovnováhy, a mali by byť v príslušných prípadoch v súlade s odporúčaniami pre eurozónu;

51. domnieva sa, že zrozumiteľnosť a konzistentnosť, pokiaľ ide o vzájomné pôsobenie medzi PMN a Paktom stability a rastu, majú kľúčový význam pre dosiahnutie ich cieľov;

52. v tejto súvislosti podporuje návrhy Európskej fiškálnej rady, aby sa pri určovaní uvedeného výdavkového pravidla začlenili kritériá PMN, podľa ktorých by na základe vzájomnej dohody mali krajiny s vysokým deficitom bežného účtu nižší strop pre svoje výdavkové ciele, zatiaľ čo krajiny s nadmerným vonkajším prebytkom by mali vyššiu spodnú hranicu pre nárast výdavkov;

53. vyzýva na väčšie zapojenie makroprudenciálnych orgánov s cieľom lepšie identifikovať makroekonomické nerovnováhy z makroprudenciálneho hľadiska a národných rád pre produktivitu s cieľom zlepšiť spoločné chápanie makroekonomického vývoja v procese PMN;

Riadenie

54. zdôrazňuje význam inštitucionálneho rámca EÚ a metódy Spoločenstva pre stanovenie a účinné presadzovanie pravidiel a zabezpečenie a posilnenie silnej politickej zodpovednosti a zdôrazňuje, že slabá politická identifikácia a zodpovednosť na úrovni členských štátov negatívne ovplyvňuje dodržiavanie pravidiel;

55. trvá na tom, že treba posilniť demokratickú legitimitu, zodpovednosť a kontrolu rámca správy hospodárskych záležitostí; domnieva sa, že na to, aby sa zlepšila zodpovednosť, sa úlohy musia prideľovať na tej úrovni, kde sa prijímajú alebo vykonávajú rozhodnutia, pričom národné parlamenty majú kontrolovať národné vlády a Európsky parlament má kontrolovať európske výkonné orgány; vyzdvihuje preto úlohu inštitúcií a podčiarkuje význam náležitého vyváženia zodpovednosti jednotlivých inštitúcií pri vykonávaní rámca správy hospodárskych záležitostí EÚ;

([33]) Dlhopisy NGEU a SURE.
([34]) Osobitná správa č. 03/2018: Audit postupu pri makroekonomickej nerovnováhe (PMN), Európsky dvor audítorov.

56. pripomína, že európsky semester je overený a fungujúci rámec koordinácie rozpočtových, hospodárskych a sociálnych politík v rámci celej Európskej únie; podporuje dlhodobé ciele EÚ v oblasti udržateľného rastu, udržateľných verejných financií a vzostupnej konvergencie; konštatuje, že semester bol od svojho vzniku rozšírený tak, aby okrem iného zahŕňal otázky týkajúce sa finančného sektora a zdaňovania, ako aj ciele udržateľného rozvoja OSN; konštatuje, že v záujme ďalšieho posilnenia hospodárskej a sociálnej odolnosti musí EÚ postupovať v súlade so zásadami Európskeho piliera sociálnych práv; pripomína, že podpora udržateľného rastu znamená presadzovanie fiškálnych politík s cieľom dosiahnuť obozretné strednodobé fiškálne pozície a zabezpečiť v strednodobom horizonte udržateľnosť verejných financií, presadzovať sociálne spravodlivé štrukturálne reformy, zvyšovať investície v záujme posilnenia rastového potenciálu a podporovať inkluzívny prechod na udržateľné a digitálne hospodárstvo; zdôrazňuje význam užšej spolupráce v oblasti politickej koordinácie medzi ministrami zamestnanosti a sociálnych vecí a ministrami financií, najmä v eurozóne; konštatuje, že koncepcia európskeho semestra bola zavedená nariadením (EÚ) č. 1175/2011, ktoré je súčasťou preskúmania správy hospodárskych záležitostí EÚ, a že sú vítané návrhy Komisie na zlepšenie procesu semestra;

57. upozorňuje, že jedným z hlavných nedostatkov európskeho semestra je chýbajúca zodpovednosť; poznamenáva, že tento rámec musí byť navrhnutý tak, aby zahŕňal súbor dlhodobých cieľov a usmernení na úrovni EÚ na koordináciu politických rozhodnutí, v ktorých budú náležite zohľadnené vnútroštátne potreby a priority, a mal by byť podporený otvoreným a inkluzívnym politickým dialógom medzi EÚ a vnútroštátnymi inštitúciami a zainteresovanými stranami; domnieva sa, že skúsenosti zo štruktúry riadenia Mechanizmu na podporu obnovy a odolnosti sú veľkou príležitosťou, pokiaľ ide o ich využitie v oblasti zodpovednosti jednotlivých štátov, podpory strategických cieľov EÚ, udržateľného rastu a odporúčaní pre jednotlivé krajiny;

58. požaduje náležité zapojenie Európskeho parlamentu do procesu európskeho semestra; podčiarkuje význam plnohodnotnej diskusie s cieľom vymedziť hlavné ciele a usmernenia;

59. pripomína, že v dohode o lepšej tvorbe práva sa opätovne zdôrazňuje, že Európsky parlament a Rada ako spoluzákonodarcovia majú vykonávať svoje právomoci na rovnakom základe, a že Komisia preto k nim musí pristupovať rovnako, a zdôrazňuje úlohu a zodpovednosť národných parlamentov; upozorňuje, že podľa článkov 121 a 126 ZFEÚ nemôže Európsky parlament kontrolovať ani meniť odporúčania prijímané Radou v rámci európskeho semestra;

60. požaduje prísnejšiu demokratickú kontrolu na úrovni EÚ a na vnútroštátnej úrovni s cieľom brať národné vlády na zodpovednosť; zdôrazňuje, že silnejšia politická zodpovednosť na vnútroštátnej úrovni vedie k väčšiemu dodržiavaniu predpisov; vyzýva na prehĺbenie medziparlamentnej spolupráce, a to aj pokiaľ ide o konferenciu stanovenú v článku 13 rozpočtovej dohody, s cieľom umožniť, aby sa v prípade potreby mohli v pravý čas uskutočniť zásadné diskusie;

61. uznáva význam makroekonomického dialógu EÚ pre posilnenie zodpovednosti a zlepšenie koordinácie politík, a preto vyzýva na jeho oživenie na základe dialógu so zástupcami vlád, zamestnávateľských federácií a odborových zväzov na úrovni eurozóny i úrovni členských štátov a na naplánovanie výmen s centrálnymi bankami na oboch úrovniach;

62. pripomína, že podľa právnych predpisov môže príslušný výbor Európskeho parlamentu vyzvať predsedu Rady, Komisiu a prípadne predsedu Európskej rady alebo predsedu Euroskupiny, rovnako ako členské štáty v zmysle špecifického postupu pre správu hospodárskych záležitostí, aby vystúpili pred príslušným výborom;

63. zdôrazňuje význam vykonávania Európskeho piliera sociálnych práv a plnenia environmentálnych cieľov v súlade so záväzkami EÚ v oblasti klímy, životného prostredia a udržateľného rozvoja; naliehavo vyzýva Komisiu a Európsku radu, aby zohľadnili tieto záväzky v správe hospodárskych záležitostí Únie; požaduje plné zohľadnenie sociálneho prehľadu Európskeho piliera sociálnych práv na účely monitorovania výkonnosti členských štátov v súvislosti so zásadami Európskeho piliera sociálnych práv; berie na vedomie iniciatívu Komisie, ktorá potvrdzuje, že revidovaný sociálny prehľad bude súčasťou rámca koordinácie politík v kontexte európskeho semestra; berie na vedomie, že vedúci predstavitelia EÚ uvítali spoločný návrh alternatívneho súboru ukazovateľov na meranie hospodárskeho, sociálneho a environmentálneho pokroku, ktorý predložili európski sociálni partneri a dopĺňal by HDP ako kritérium sociálneho zabezpečenia pre inkluzívny a udržateľný rast; žiada lepšie zohľadnenie hodnotiacich tabuliek v politických odporúčaniach;

64. domnieva sa, že prioritou by malo byť zosúladenie vnútroštátnych fiškálnych politík so záväzkami EÚ podľa Parížskej dohody a že koncepcia konkurencieschopnej udržateľnosti a jej štyri osi, stanovené v ročnej stratégii udržateľného rastu na rok 2020, by mali byť aj naďalej hlavnými prioritami dlhodobej stratégie rastu EÚ v súlade s európskou zelenou dohodou; konštatuje, že klíma predstavuje skutočné a vážne riziká pre udržateľnosť fiškálnych politík členských štátov;

65. súhlasí s Európskym dvorom audítorov, že odporúčania pre jednotlivé krajiny v rámci európskeho semestra musia byť lepšie navrhnuté a zlepšiť treba aj ich vykonávanie ([35]); navrhuje, aby boli politické odporúčania viac zamerané na krátkodobé a dlhodobé politické ciele pre jednotlivé krajiny;

66. víta významné zlepšenia, pokiaľ ide o úlohu nezávislých fiškálnych inštitúcií v rozpočtovom procese členských štátov, s cieľom zvýšiť transparentnosť a zodpovednosť fiškálnej politiky monitorovaním i nezávislou analýzou; vyzýva členské štáty, aby zabezpečili, aby nezávislé fiškálne inštitúcie spĺňali podmienky na plnenie svojich mandátov a úloh, a zdôrazňuje, že je dôležité, aby sa podľa potreby zaistila zodpovednosť týchto inštitúcií voči Európskemu parlamentu a národným parlamentom;

67. zdôrazňuje, že v záujme lepšieho presadzovania by sa mal každý členský štát usilovať prevziať vlastnú zodpovednosť za odporúčania hospodárskej politiky a že v tejto súvislosti by sa mala hľadať správna rovnováha medzi partnerskou podporou, partnerským tlakom, stimulmi a demotivačnými faktormi;

68. víta prijatie medziinštitucionálnej dohody medzi Európskym parlamentom, Radou a Komisiou o nových vlastných zdrojoch vrátane plánu na zavedenie nových vlastných zdrojov;

69. vyzýva Komisiu, aby sa ďalej zamýšľala nad navrhovaním a vykonávaním programov makroekonomických úprav, najmä potrebou ďalšieho zvyšovania transparentnosti, zodpovednosti a demokratickej zodpovednosti rozhodovacieho procesu s náležitým zapojením zainteresovaných strán a Európskeho parlamentu; v tejto súvislosti pripomína Komisii a Rade svoju pozíciu k nariadeniu (EÚ) č. 472/2013 prijatú na plenárnej schôdzi;

70. konštatuje, že členské štáty, ktoré vystupujú z programu makroekonomických úprav, sú v rámci európskeho semestra pod sprísneným dohľadom a v prípade potreby sa môžu vykonať hĺbkové preskúmania;

71. pripomína, že Euroskupina a samit eurozóny sú neformálne diskusné fóra v rámci Rady pre hospodárske a finančné záležitosti (ECOFIN); vyzýva členské štáty, aby konali v rámci Spoločenstva a zabezpečili úlohu Európskeho parlamentu ako spoluzákonodarcu a jeho právo na demokratický dohľad;

72. požaduje, aby sa Euroskupina riadila rokovacím poriadkom s cieľom zvýšiť transparentnosť rozhodovania a demokratickú zodpovednosť; vyzýva na vytvorenie vzájomného porozumenia medzi Euroskupinou a Európskym parlamentom o tom, ako by sa tieto ciele dali najlepšie dosiahnuť; vyzdvihuje význam mechanizmov, ktoré umožňujú členským štátom, ktoré nie sú členmi eurozóny, zúčastniť sa v prípade potreby na diskusii;

73. zdôrazňuje, že rozhodovací rámec pre správu hospodárskych záležitostí EÚ by mal podliehať metóde Spoločenstva;

74. zdôrazňuje význam diskusie o správe hospodárskych záležitostí s občanmi, organizáciami občianskej spoločnosti a sociálnymi partnermi a s celou škálou zainteresovaných strán na európskej, vnútroštátnej, regionálnej a miestnej úrovni v rámci Konferencie o budúcnosti Európy; považuje v tejto súvislosti Konferenciu o budúcnosti Európy za fórum, na ktorom by sa dalo diskutovať o posilnení demokratickej legitimity väčším zapojením Európskeho parlamentu ako verejného a demokratického fóra na vymedzovanie a presadzovanie spoločných pravidiel EÚ v oblasti koordinácie hospodárskych politík;

o

o o

75. poveruje svojho predsedu, aby postúpil toto uznesenie Rade, Komisii, Euroskupine, Výboru regiónov, Európskemu hospodárskemu a sociálnemu výboru a vládam a parlamentom členských štátov.

([35]) Európsky dvor audítorov.